

Knjižnica
Mirana Jarca
Novo mesto

18. MEĐUNARODNI STRUČNI SKUP **KNJIŽNICA – SREDIŠTE ZNANJA I ZABAVE**

18. MEDNARODNO STROKOVNO SREČANJE
KNJIŽNICA – IGRIŠČE ZNANJA IN ZABAVE

petak, 20. listopada 2023. / **petek, 20. oktober 2023**

Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“ Karlovac, Hrvatska, Ilirska dvorana

Knjižnice u pokretu

Knjižnice na poti

petak, 20. listopada 2023. / **petek, 20. oktober 2023**

Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“ Karlovac, Hrvatska, Ilirska dvorana

Program posvetovanja

- 8.30 – 9.30** Registracija
- 9.30 – 9.45** Pozdravni govori
- 9.45 – 10.15** *Jasmina Milovčić, Anita Malkoč Bišćan, Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“*
Projekt „Čitanje je važno, uključuje nas snažno“
- 10.15 – 10.45** *Matjaž Stibilj, Petra Jarković, Damjan Škaler, Valvasorjeva knjižnica Krško*
Posavska potujoča knjižnica – zajedno možemo!
- 10.45 – 11.00** Odmor za kavu
- 11.00 – 11.30** *Silvija Perić, Robert Fritz, Gradska knjižnica i čitaonica Virovitica*
Planiranje i osnivanje pokretne knjižnice Virovitičko-podravske županije
- 11.30 – 12.00** *Neja Drevenšek, Mestna knjižnica Ljubljana*
Z novim bibliobusom na pot v okolico Ljubljane
- 12.00 – 12.30** *Ljiljana Vugrinec, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica*
Bibliobusi kao dio sustava javnog čitanja u Kataloniji (Španjolska)
- 12.30 – 13.30** Kosilo in ogled novih bibliobusov
- 13.30 – 14.00** *Vera Jaćimović, Knjižnica Mirana Jarca Novo Mesto*
Bibliobusiranje
- 14.00 – 14.30** *Razgovor s Ksenijom Trs, Mariborska knjižnica*
„Potujoči utrinki“
- 15.00** Obisk centra Nikola Tesla Experience

Jasmina Milovčić, Anita Malkoč Bišćan, Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“ Karlovac

Projekt „Čitanje je važno, uključuje nas snažno“

Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“ županijska je knjižnica Karlovačke županije. Prva je imala uslugu pokretne knjižnice, od 1911. godine. Na svom razvojnem putu doživjela je brojne sadržajne i formalne promjene.

Danas knjižničnu uslugu činimo dostupnom svim stanovnicima Karlovačke županije suvremenim bibliobusom. Tako omogućujemo razvoj čitalačke pismenosti, čitalačkih kompetencija i kreativnog mišljenja društvenim skupinama koje su najizloženije riziku od socijalne isključenosti te svima koji u mjestu boravka nemaju mogućnost koristiti knjižnične usluge. To su djeca i mladi, osobe s invaliditetom, osobe starije od 54 godine.

Predstaviti ćemo potencijale Europskog socijalnog fonda, Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020., koji su nam omogućili da aktivno djelujemo na smanjenju društvenih asimetrija te poboljšanju kvalitete života stanovnicima Karlovačke županije. Nositelj projekta „Čitanje je važno, uključuje nas snažno“ UP.02.1.1.15.0076. je Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“ Karlovac, a provodi se u partnerstvu s Gradom Karlovcem i Udrugom Carpe Diem u vremenskom razdoblju od 16. rujna 2021. do 16. rujna 2023. g. Posebni cilj projekta je dostupnost čitalačkih programa i materijala osobama izvan mjesta boravka/stanovanja.

Projektom je planirana nabava bibliobusa koji će pružati usluge pokretne knjižnice na području cijele Karlovačke županije. Nabavom novog suvremenog bibliobusa provodimo aktivnosti s ciljem jačanja svijesti o važnosti čitanja: radionice kreativnog pisanja, kvizaška natjecanja, čitateljske radionice, čitateljske klubove, druženja s hrvatskim književnicima.

STRUČNE REFERENCE AUTORA / STROKOVNE REFERENCE AVTORJA

Jasmina Milovčić, politologinja, viša knjižničarka, voditeljica Zavičajne zbirke Gradske knjižnice „Ivan Goran Kovačić“. U 20-godišnjoj knjižničarskoj praksi radila je kao visokoškolska knjižničarka, voditeljica županijske matične službe te ravnateljica narodne knjižnice. Aktivno sudjeluje na međunarodnim projektima. Područja interesa: uvođenje novih knjižničnih programa i usluga, narodne knjižnice, zavičajne zbirke, bibliografska organizacija.

Anita Malkoč Bišćan, viša knjižničarka, voditeljica Županijske matične razvojne službe. Aktivna je sudionica nacionalnih kampanja „I ja želim čitati!“ i „Čitaj mi“. Koordinatorica je Erasmus+ programa: „Inkluzijom ostvarimo potencijale knjižnica“. Voditeljica je EU projekta „Čitanje je važno, uključuje nas snažno“, koji je sufinanciran je iz Europskog socijalnog fonda kroz Javni poziv „Čitanjem do uključivog društva“ u okviru Operativnog programa „Učinkoviti ljudski potencijali“ 2014.–2020. Predsjednica je Komisije za knjižnične usluge za osobe s invaliditetom i predsjednica Sekcije za narodne knjižnice pri Hrvatskom knjižničarskom društvu u mandatu 2022.–2024. U svom radu posebnu pozornost posvećuje poticanju čitanja kod osoba s poteškoćama u čitanju, cjeloživotnom učenju osoba treće životne dobi i podizanju ekološke svijesti u lokalnoj zajednici.

Matjaž Stibilj, Petra Jarkovič, Damjan Škaler, Valvasorjeva knjižnica Krško

Posavska potujoča knjižnica – zajedno možemo!

Ideja o pokretnoj knjižnici u Posavskoj regiji sazrijevala je dugo zbog potrebe da se osigura kvalitetan i stalan pristup knjižničnoj građi i knjižničnim uslugama, osobito u udaljenim područjima s malobrojnim stanovništvom. Prvi je put ideja bila službeno predstavljena javnosti krajem 2019., a u listopadu 2020. bibliobus već kreće na teren. Posavska potujoča knjižnica projekt je četiriju knjižnica - Valvasorjeve knjižnice Krško, Knjižnice Sevnica, Knjižnice Brežice i Knjižnice Laško, koje su se udružile s ciljem organiziranja bibliobusne službe u Posavju. Bibliobus je kupljen sredstvima Ministarstva kulture Republike Slovenije i razmjernim udjelom pet općina. Sve četiri knjižnice, odnosno općine koje ga financiraju, na taj način sudjeluju u osiguravanju sredstava za rad bibliobusne službe prema dogovorenom ključu. Sama po sebi, pokretna knjižnica je posebnost, jer je u pravnom pogledu dio Valvasorjeve knjižnice Krško. Djeluje na području četiriju knjižnica, a u slovenskom knjižničarskom sustavu COBISS nastupa kao samostalna cjelina, sa svojom siglom, vlastitim on-line katalogom građe i bazom članova. Posavski bibliobus prvi put je na teren izašao 5. listopada 2020. godine, a već 18. listopada proglašena je epidemija bolesti COVID-19, što je dodatno otežavalo pokretanje nove usluge u okruženju koje dotad nije imalo pokretnu knjižnicu.

U izlaganju će biti opisan proces suradnje knjižnica u ostvarenju projekta, planiranju vozila, planiranju rute i pokretanju službe, kao i njezin rad i razvoj do danas te izazovi s kojima smo se u tom vremenu susreli.

STRUČNE REFERENCE AUTORA / STROKOVNE REFERENCE AVTORJA

Matjaž Stibilj je sveučilišni diplomirani povjesničar i sociolog kulture. Od 2005. do 2020. zaposlen je u Lavričevoj knjižnici Ajdovščina, gdje je obavljao stručne poslove u području knjižničarstva te istovremeno i poslove administratora sustava. Od 2011. do 2015. radio je u bibliobusu. Godine 2012. odgovoran je za koordinaciju projekta kupnje bibliobusa i pripremu potrebne tehničke dokumentacije. Godine 2014. odgovoran je za koordinaciju dvodnevnog Stručnog savjetovanja i Festivala pokretnih knjižnica u Ajdovščini i Vipavi. Od rujna 2020. do rujna 2021. zaposlen je u Valvasorjevoj knjižnici Krško na mjestu knjižničara i voditelja Posavske potujoče knjižnice. Od kraja 2020. predsjednik je Sekcije za potujoče knjižnice pri Zvezi bibliotekarskih društva Slovenije. Od listopada 2021. radi u Valvasorjevoj knjižnici Krško kao knjižničar sa širokim poljem zaduženja.

Petra Jarković diplomirala je 2012. godine na Filozofskom fakultetu u Ljubljani, smjer Bibliotekarstvo te radi u jednoj od nacionalnih organizacija mladih kao stručni suradnik u području rada s mladima. Godine 2021. magistrirala je iz smjera Informacijske znanosti. Od 2021. zaposlena je u Valvasorjevoj knjižnici Krško na mjestu knjižničarke u Posavskoj pokretnoj knjižnici.

Damjan Škaler je vozač bibliobusa Posavske pokretne knjižnice od početka 2023. godine. Trenutno se priprema za stručni ispit iz knjižničarstva i stječe iskustvo u tom području.

Silvija Perić, Robert Fritz, Gradska knjižnica i čitaonica Virovitica

Planiranje i osnivanje pokretne knjižnice Virovitičko-podravske županije

Gradska knjižnica i čitaonica Virovitica matična je knjižnica Virovitičko-podravske županije i ima za zadatak unapređivanje i sustavno razvijanje knjižnične djelatnosti i knjižnica na području svoje nadležnosti.

Prema posljednjem popisu stanovništva iz 2021. g., Županija ima 70 660 stanovnika. U svom sastavu ima 188 naselja, od kojih 3 grada i 13 općina. Mrežu narodnih knjižnica Virovitičko-podravske županije čine sljedeće knjižnice: Gradska knjižnica i čitaonica Virovitica, Gradska knjižnica i čitaonica Slatina (VI. tip), Gradska knjižnica Orahovica i Knjižnica i čitaonica Pitomača, (VII. tip).

Mrežom narodnih knjižnica obuhvaćeno je 43 855 stanovnika, što čini 62 % od ukupnog broja stanovnika Županije. Iako Zakon o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti (NN 17/19), čl. 10., govori o obvezi osiguranja knjižnične usluge za svako naselje i općinu u Virovitičko-podravskoj županiji, ostaje 12 općina koje nemaju pristup knjižnici, odnosno knjižničnim uslugama.

Projektom „Potrubi za knjigu“, u sklopu poziva Ministarstva kulture i medija RH „Čitanjem do uključivog društva“, Knjižnica je po prvi puta krenula u uspostavljanje pokretne knjižnice. Naime, projektom su se bespovratno i u cijelosti osigurala financijska sredstva Europskog socijalnog fonda i Ministarstva kulture i medija za nabavu bibliokombija za potrebe pokretne knjižnice. Važan dio u samom uspostavljanju službe su partneri u projektu: Virovitičko-podravska županija i Grad Virovitica. Prije samoga uspostavljanja službe prethodio je niz sastanaka s tijelima lokalne i mjesne samouprave, ravnateljima škola i vrtića, raznim udrugama te obilazak potencijalnih stajališta.

Županijska bibliobusna mreža sa trenutno oko 40 stajališta omogućit će ostalim općinama i naseljima te svojim stanovnicima jednak pristup knjižničnoj građi i korištenje knjižničnih usluga.

STRUČNE REFERENCE AUTORA / STROKOVNE REFERENCE AVTORJA

Silvija Perić, viša knjižničarka, prof. sociologije i hrvatske kulture, voditeljica Županijske matične razvojne službe za narodne i školske knjižnice Virovitičko-podravске županije od 2008. Područja interesa: uvođenje novih knjižničnih usluga i programa, odnosi s javnošću, širenje knjižničarske mreže po Virovitičko-podravskoj županiji putem pokretnih knjižnica. Aktivna je članica Hrvatskog knjižničarskog društva, predsjednica Komisije za slobodan pristup informacijama i članica Komisije za pokretne knjižnice.

Robert Fritz, magistar bibliotekarstva, ravnatelj Gradske knjižnice i čitaonice Virovitica od 2020. Područja interesa: upravljanje, organizacija knjižničnog poslovanja, narodno knjižničarstvo, knjižnica u zajednici, bibliografska organizacija, bibliografija.

Neja Drevenšek, Mestna knjižnica Ljubljana

Z novim bibliobusom na pot v okolico Ljubljane

Potujoča knjižnica Ljubljana svojim zvestim bralcem služi že vse od leta 1974. V letu 2023, eno leto pred 50. obletnico delovanja, je svojo pot pričel že 5. bibliobus po vrsti. Gre za 12 metrov dolg avtobus, ki obiskuje 47 postajališč v 10. občinah Osrednjeslovenske regije. Na javnem natečaju za zunanjo podobo bibliobusa smo izbrali ilustracijo Anne Sangawa Hmeljak, ki je na zanimiv, fantazijski način upodobila knjižnični prostor, odet v tople, svetle barve. Električne naprave, luči, računalnike napajajo Li-Ion baterije, skrite v podvozju vozila. Omogočajo 6 ur delovanja. Prostor osvetljujejo močne LED luči, hladi pa ga zmogljiva klimatska naprava, ki deluje, kadar je motor vozila v pogonu. Vsak kotiček bibliobusa je dobro izkoriščen s knjižnimi policami.

Knjižnični prostor je razdeljen na dva dela, oddelek za odrasle je v sprednji polovici vozila, mladinsko-otroški oddelek pa v zadnjem delu vozila. Otroci imajo na voljo nekoliko več prostora za sedenje kot v prejšnjem bibliobusu, saj se je ob obiskovanju vrtcev, šol za otroke s posebnimi potrebami in ob gneči na ostalih postajališčih pojavila potreba po večjem kotičku z oblazinjenim pohištvo. Namesto najnižjih polic, kjer je iskanje gradiva nepregledno, smo se pri načrtovanju odločili za knjižne zaboje. Naši uporabniki raje brskajo po njih, v nov knjižnični prostor smo jih ravno zato umestili več kot jih je bilo v starem. Nekaj prostora smo namenili tudi otroškemu in mladinskemu neknjižnemu gradivu, saj je po risankah, mladinskih filmih na DVDjih ter otroških pesmicah in pravljicah še vedno povpraševanje.

STRUČNE REFERENCE AUTORA / STROKOVNE REFERENCE AVTORJA

Neja Drevenšek je univ. dipl. umetnostna zgodovinarica in višja bibliotekarka, od leta 2012 zaposlena v Mestni knjižnici Ljubljana, od leta 2016 je vodja Potujoče knjižnice. Je članica uredniškega odbora Potujočih novic in članica izvršnega odbora Sekcije za Potujoče knjižnice. S strokovnimi prispevki sodeluje na konferencah v Sloveniji in v tujini. Z bibliobusom širi bralno kulturo na postajališčih v Ljubljani in v primestnih občinah, kjer uporabniki zaradi oddaljenosti ali drugih ovir težje obiščejo splošno knjižnico. Med drugim obiskuje tudi specialne zavode, kjer so varovanci še toliko bolj veseli, da lahko dostopajo do knjižničnega gradiva, na primer Zapore na Igu, Zavod za gluhe in naglušne Ljubljana, Center Janeza Levca Ljubljana, Dom starejših Trnovo, rehabilitacijski institut Soča. Svoje poslanstvo opravlja z veseljem, saj jo delo zaradi raznolikosti, dinamičnosti in pristnega stika z uporabniki izpopolnjuje.

Ljiljana Vugrinec, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović” Koprivnica

Bibliobusi kao dio sustava javnog čitanja u Kataloniji (Španjolska)

Regionalno Društvo knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog prigorja, kao koordinator, od 2020. do 2022. godine provelo je KA1 Erasmus+ projekt „Putujuće knjižnice bez granica”. Ključna aktivnost bila je mobilnost osoblja u svrhu obrazovanja odraslih, tzv. „job shadowing”. Partner u projektu i domaćin mobilnosti bila je Uprava za knjižnice Odjela za kulturu Vlade Autonomne pokrajine Katalonije u Španjolskoj. Za provođenje projekta odobrena je financijska potpora EU u iznosu 3842 €. Detaljnije informacije o projektu dostupne su na stranici <https://erasmusbibliobus.wixsite.com/home>.

Dvije članice Društva, Silvija Perić iz Virovitice i Ljiljana Vugrinec iz Koprivnice, u okviru projekta boravile su deset dana u studijskom posjetu Kataloniji, s ciljem upoznavanja knjižničkog sustava Katalonije, s osobitim naglaskom na usluge pokretnih knjižnica za stanovnike ruralnih područja i programe za poticanje čitanja i pismenosti te cjeloživotnog učenja za odrasle korisnike bibliobusa.

Kako bi upoznale način rada knjižnica i bibliobusa u Kataloniji, posjetile su pet knjižnica u gradovima Barcelona, Vic i Lleida te dvije specijalizirane ustanove za podršku knjižnicama u Barceloni i Lleidi. Neposrednim sudjelovanjem u radu s korisnicima na stajalištima, upoznale su aktivnosti i djelovanje pet bibliobusa, od čega tri u Okrugu Barcelona i dva u Lleidi. U izlaganju će biti iznesena iskustva i primjeri dobre prakse iz studijskog boravka u Kataloniji, a osim o knjižnicama i bibliobusima bit će riječi i o organizaciji katalonskog knjižničkog sustava narodnih knjižnica koji spada među najorganiziranije i najuspješnije u Europi: 97% područja pokriveno je uslugama narodnih knjižnica ili bibliobusa, a više od polovice od ukupno 7,5 milijuna stanovnika Katalonije ima iskaznicu neke od narodnih knjižnica.

STRUČNE REFERENCE AUTORA / STROKOVNE REFERENCE AVTORJA

Ljiljana Vugrinec, knjižničarska savjetnica, prof. pedagogije, od 1996. zaposlena je u Knjižnici i čitaonici „Fran Galović“ Koprivnica kao voditeljica Županijske matične razvojne službe za narodne i školske knjižnice. Područja interesa: narodne i školske knjižnice, bibliobusi – pokretne knjižnice, usluge za djecu i mlade.

Članica je prvog saziva Komisije za pokretne knjižnice Hrvatskog knjižničarskog društva (osnovane 2001.) i predsjednica Komisije 2010.–2014. Do danas djeluje kao pridružena članica Komisije. Stručna je redaktorica prijevoda (s Ljiljanom Črnjar) IFLA-inih Smjernica za pokretne knjižnice na hrvatski (2011). Autorica je i recenzentica stručnih članaka na temu pokretnih knjižnica u domaćim i stranim zbornicima i časopisima. Članica je uredništva monografije „Pokretne knjižnice u Hrvatskoj“ (2012.). Predavačica u Centru za stalno stručno usavršavanje knjižničara Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu u modulu „Služba pokretne knjižnice kao dio županijske mreže narodnih knjižnica“ (s Ljiljanom Črnjar iz Gradske knjižnice Rijeka, od 2017. do danas). Dobitnica priznanja HKD-a Eva Verona (2000.) i Kukuljevićeva povelja (2022.)

Vera Jaćimović, Knjižnica Mirana Jarca Novo Mesto

Bibliobusiranje

„Bibliobusiranje“ je projekt s katerim nadaljujemo z dejavnostmi, ki jih kot obmejna knjižnica izvajamo za Slovence izven naših meja. Hkrati pa želimo s projektom dodatno prispevati k spodbujanju bralne kulture med mladimi in povezovanju narodnih skupnosti na obeh straneh meje. Projekt je zamišljen kot enodnevno srečanje slovenskega in hrvaškega bibliobusa na Hrvaškem, kjer živijo tudi pripadniki slovenske narodnostne skupnosti na Hrvaškem. Obiskali bomo kraje Žakanje, Turanj in Karlovec (Grabrik).

Namen naše dejavnosti na obmejnem območju je predvsem omogočiti dostop zamejskim Slovencem do knjig v slovenskem jeziku, s čimer prispevamo k ohranjanju njihove slovenske nacionalne identitete ter omogočamo stik z njihovim maternim jezikom. Z organizacijo različnih dogodkov, ki jih pripravljamo v sodelovanju s partnersko knjižnico iz Karlovca, pa spodbujamo sodelovanje med različnimi slovenskimi kulturnimi institucijami in društvi, ki delujejo na Hrvaškem.

S projektom „Bibliobusiranje“ želimo utrditi in predvsem razširiti naše delovanje na obmejnem območju, predvsem mladim predstaviti različne možnosti o vključevanju v dejavnosti, ki jih redno in občasno izvajamo za zamejske Slovence. Prav tako pa omogočiti dostop ter prispevati k aktivnem delovanju in povezovanju na področju izobraževanja, krepitev znanja slovenskega jezika in kulture. S promocijo vseh storitev, ki jih omogočate obe knjižnici (Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto in Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“ Karlovac – Osrednja knjižnica Slovencev na Hrvaškem) za Slovence živeče na Hrvaškem, želimo predvsem povečati svojo prisotnost na hrvaškem ozemlju kjer živijo tudi Slovenci in jim na ta način olajšati dostop do ohranitve svoje identitete ter obenem delovati povezovalno.

STRUČNE REFERENCE AUTORA / STROKOVNE REFERENCE AVTORJA

Vera Jaćimović, od leta 2022 je zaposlena kot bibliotekarka v Knjižnici Mirana Jarca Novo mesto. Po izobrazbi je univerzitetna diplomirana etnologinja in kulturna antropologinja, tekom let pa si je z raznovrstnimi deli pridobila bogate izkušnje in znanje z večih področjih. Pridobljene delovne izkušnje in kompetence s pridom izkorišča pri svojem delu, saj je poznavanje in sprejemanje ljudi ter načina življenja nedvomno pomembna iztočnica za vsakršno delovanje v družbi.

PREDSTAVLJANJE KNJIGE / PREDSTAVITEV KNJIGE

„POTUJOČI UTRINKI“, KSENIJA TRS, MARIBORSKA KNJIŽNICA

Ksenija Trs je potujoča knjižničarka že preko trideset let. V „Potujočih utrinkih“ pripoveduje o čudovitem poslanstvu knjižničarjev - potujočnikov, ki s svojimi bralci tkejo prav posebne vezi. V knjigi izvemo, kako so se potujoče knjižnice razvijale in širile, kako je pri nas in kako na tujem. Beremo o pristnih vezeh med knjižničarji, o času med kovidom, o posebnosti dela na bibliobusu – predvsem pa o neverjetni povezanosti potujočnikov z bralci.

Zanimivi utrinki so velikokrat obarvani s hudomušnostjo, z znanim avtoričinim humorjem, spet drugič so resni, razmišljujoči, vedno pa človeško topli. Posebej zanimivi in zgovorni so tudi foto utrinki, ob katerih se boste pogosto iz srca nasmejali. Uvodnik je prispevala dolgoletna direktorica Mariborske knjižnice, Dragica Turjak, pisani mozaik potujočništva sestavljajo prispevki avtoričinih stanovskih kolegov iz Slovenije in tujine ter misli in zapisi bralcev. Spremno besedo je zapisala starosta slovenskega knjižničarstva, dr. Silva Novljan.